

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України
«Про зайнятість населення» щодо застосування праці іноземців
та осіб без громадянства в Україні
(реєстр. № 7529-1 від 8 лютого 2018 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя на засіданні 18 квітня 2018 року (протокол № 69) розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про зайнятість населення» щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні (реєстр. № 7529-1 від 8 лютого 2018 року), поданий народними депутатами України Кіралем С.І. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснюальною запискою Законопроект розроблено з метою врегулювання питань, що виникають між роботодавцем, іноземним працівником та державною службою зайнятості.

Для досягнення мети авторами пропонується внести зміни та доповнення до Закону України «Про зайнятість населення» щодо уdosконалення діючого механізму видачі, продовження дії, скасування, а також втрати дозволів на застосування праці іноземців та осіб без громадянства; визначення порядку та строків оскарження рішень регіональних центрів зайнятості; застосування норм Закону стосовно визначення розміру заробітної плати іноземних працівників при продовженні дії дозволу, переліку документів, що подаються для отримання дозволу на застосування праці відряджених іноземних працівників тощо.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

Україна є демократичною, правою, соціальною державою, в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гідність визнаються найвищою соціальною цінністю; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави; органи законодавчої, виконавчої та судової

влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (статті 1, 3, частина друга статті 6 Основного Закону України).

В Україні визнається і діє принцип верховенства права, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України (частини перша, друга статті 8, частина перша статті 9 Основного Закону України).

Конституційний Суд України у Рішенні від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 визначив, що верховенство права - це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у законі, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо (абзац другий підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

Конституцією України (частини перша, друга, четверта, сьома статті 43) закріплено право кожного на працю, держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, що включає, зокрема, можливість заробляти собі на життя працею, яку особа вільно обирає або на яку вільно погоджується; гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, а також право на належні умови праці, своєчасне одержання винагороди.

Загальною декларацією прав людини (частина перша статті 23) проголошено правоожної людини на працю, на вільний вибір роботи, на справедливі і сприятливі умови праці та на захист від безробіття.

У статті 6 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права зазначено, що держави, які беруть участь у цьому Пакті, визнають право на працю, що включає правоожної людини дістати можливість заробляти собі на життя працею, яку вона вільно обирає або на яку вона вільно погоджується, і зроблять належні кроки до забезпечення цього права. Заходи, яких повинні вжити держави-учасниці цього Пакту з метою повного здійснення цього права, включають шляхи і методи досягнення продуктивної зайнятості в умовах, що гарантують основні політичні і економічні свободи людини.

Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 29 січня 2008 року № 2-рп/2008 право на працю є природною потребою людини своїми фізичними і розумовими здібностями забезпечувати своє життя (абзац третій підпункту 6.1.1 підпункту 6.1 пункту 6 мотивувальної частини).

Як зауважив Європейський Суд з прав людини у рішенні по справі Лекавічіене проти Литви (Lekavičienė v. Lithuania) від 27 червня 2017 року, під час трудового життя більшість людей мають значні можливості для розвитку стосунків із зовнішнім світом (пункт 36).

Згідно зі статтею 15 Закону України «Про зайнятість населення» метою державної політики у сфері зайнятості населення є забезпечення рівних можливостей особам у реалізації їх права на працю (пункт 1 частини другої).

Основними напрямами державної політики у сфері зайнятості населення є координація та контроль діяльності суб'єктів господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні, а також захист внутрішнього ринку праці шляхом регулювання залучення до роботи іноземних працівників (пункти 10, 18 частини третьої статті 15 Закону).

Конституційний Суд України у Рішенні від 7 липня 2004 року № 14-рп/2004 сформулював правову позицію стосовно того, що за своєю природою право на працю є невідчужуваним і по суті означає забезпечення саме рівних можливостей кожному для його реалізації. Реалізація права громадянина на працю здійснюється шляхом укладання трудового договору і виконання кола обов'язків за свою спеціальністю, кваліфікацією або посадою (абзаци другий, третій підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

За Основним Законом України (частина перша статті 26) іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, — за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

Конституційний Суд України в Рішенні від 24 грудня 2004 року № 22-рп/2004 зазначив, що забезпечення прав і свобод потребує законодавчого закріплення механізмів (процедур), які створюють реальні можливості для здійснення кожним громадянином прав і свобод (абзац четвертий підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

Кодексом законів про працю України (стаття 8) передбачено, зокрема, що трудові відносини іноземних громадян, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях України, регулюються відповідно до Закону України «Про міжнародне приватне право».

Статтею 52 вказаного Закону встановлено, що до трудових відносин застосовується право держави, у якій виконується робота, якщо інше не передбачено законом або міжнародним договором України.

Відповідно до Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземні громадяни та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, користуються національним режимом щодо працевлаштування і трудової діяльності. На іноземних громадян і осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні, поширюється законодавство України про зайнятість, якщо не передбачено іншого.

Іноземці та особи без громадянства, які відповідно до закону прибули в Україну для працевлаштування та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період роботи в Україні (частина четверта статті 4 вказаного Закону).

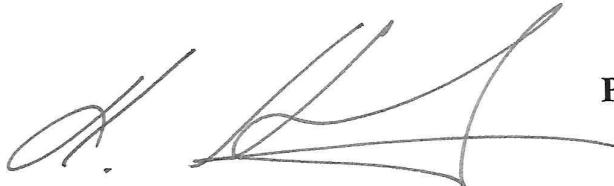
В Європейській конвенції про правовий статус трудящих-мігрантів, ратифікованій Законом України № 755-В від 16 березня 2007 року, визначено, що кожна Договірна Сторона, яка дозволяє трудящому-мігранту в'їхати на її територію для здійснення оплачуваної діяльності, видає йому або поновлює дозвіл на роботу (якщо його не звільнено від цієї вимоги) з дотриманням положень свого законодавства (частина перша статті 8).

Згідно з Основним Законом України (пункти 2, 6 частини першої статті 92) статус іноземців та осіб без громадянства, а також засади регулювання праці визначаються виключно законами України.

Прийняття законів Конституція України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Закону України «Про зайнятість населення» щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні (реєстр. № 7529-1 від 8 лютого 2018 року), поданий народними депутатами України Кіралем С.І. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ